

РЕЦЕНЗІЯ

офіційного рецензента, кандидата медичних наук, доцента ЗВО кафедри акушерства та гінекології №2 Вінницького національного медичного університету ім. М.І. Пирогова

Льовкіної Олени Леонідівни

на дисертаційну роботу аспірантки кафедри акушерства і гінекології №1 Вінницького національного медичного університету ім. М.І. Пирогова

Низової Ольги Анатоліївни

на тему «Прогнозування та профілактика генітального ендометріозу у дівчат юнацького віку різних соматотипів», представлену до захисту в разову спеціалізовану вчену раду ДФ 05.600.174, яка створена згідно до наказу ректора

ЗВО Вінницького національного медичного університету

ім. М.І. Пирогова № 74 від 01 травня 2026 року на підставі рішення Вченої ради ВНМУ ім. М.І. Пирогова протокол № 10 від 30 квітня 2026 року з правом прийняття до розгляду та проведення разового захисту дисертації на здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань 22 «Охорона здоров'я» за спеціальністю 222 «Медицина»

Ступінь актуальності обраної теми

Проблематика, що розглядається у дисертаційній роботі, належить до найактуальніших проблем сучасної гінекології у зв'язку з високою поширеністю, хронічним рецидивуючим перебігом та значним негативним впливом на репродуктивне здоров'я жінок. За даними наукових досліджень, перші прояви захворювання нерідко виникають у підлітковому та юнацькому віці, однак через складність ранньої діагностики ендометріоз часто залишається нерозпізнаним протягом тривалого часу. Це сприяє прогресуванню патологічного процесу, розвитку хронічного больового синдрому, порушенню репродуктивної функції та зниженню якості життя пацієнток.

У сучасних умовах особливого значення набуває концепція предиктивної та персоналізованої медицини, яка передбачає визначення індивідуальних

факторів ризику розвитку захворювань та розробку адресних профілактичних заходів. Одним із недостатньо вивчених напрямів є дослідження взаємозв'язку між соматотипологічними особливостями організму та ймовірністю розвитку генітального ендометріозу.

Незважаючи на наявність окремих досліджень щодо впливу антропометричних показників на ризик виникнення ендометріозу, питання ролі різних соматотипів у формуванні захворювання серед дівчат юнацького віку залишається недостатньо вивченим. Відсутність чітких прогностичних критеріїв ускладнює своєчасне виявлення осіб груп підвищеного ризику та обмежує можливості первинної профілактики.

У цьому контексті доцільним є проведення досліджень, спрямованих на уточнення факторів ризику та оптимізацію підходів до прогнозування та профілактики генітального ендометріозу.

З огляду на викладене, дисертаційна робота Низової Ольги Анатоліївни є актуальною та відповідає сучасним науковим запитам у галузі акушерства і гінекології.

Оцінка наукового рівня дисертації і наукових публікацій здобувача

Дисертаційна робота Низової Ольги Анатоліївни виконана на достатньому науковому рівні та відповідає вимогам до дисертацій на здобуття ступеня доктора філософії. Зміст роботи свідчить про системний підхід до вирішення поставленого завдання та обґрунтованість обраної дослідницької стратегії.

Методологія дослідження є адекватною, залучено достатній обсяг клінічного матеріалу та сучасні методи аналізу. Отримані результати викладені послідовно, мають статистичне підтвердження та узгоджуються з сучасними науковими даними.

Окремої уваги заслуговує публікаційна активність здобувача. За темою дисертації опубліковано 11 наукових праць, серед яких 6 статей на момент опублікування вийшли у фахових наукових виданнях України, включаючи 2 публікації у журналах, індексованих у міжнародній наукометричній базі Scopus та Web of Science. Це свідчить про належний рівень наукової апробації

результатів та їх відповідність міжнародним вимогам. Крім того, результати дослідження представлені у 4 публікаціях у матеріалах наукових конгресів і конференцій, що підтверджує їх обговорення у професійному середовищі та І свідоцтво про реєстрацію авторського права на твір № 140943.

Зміст опублікованих робіт відображає основні положення дисертації та охоплює ключові етапи дослідження.

У цілому дисертаційна робота характеризується достатнім рівнем наукової обґрунтованості, а наукові публікації здобувача підтверджують самостійність виконаного дослідження та його апробацію.

**Новизна представлених теоретичних та/або експериментальних
результатів проведених здобувачем досліджень, повнота викладу в
опублікованих працях**

Наукова новизна дисертаційної роботи полягає в тому, що вперше проведено комплексне дослідження особливостей фізичного розвитку, соматотипологічних характеристик та клінічного перебігу генітального ендометріозу у дівчат юнацького віку, що дозволило розширити сучасні уявлення про конституціональні механізми формування даної патології.

Новим є визначення взаємозв'язків між окремими соматотипологічними показниками та ймовірністю розвитку генітального ендометріозу, визначено найбільш значущі антропометричні та конституціональні чинники ризику виникнення захворювання.

Вперше визначено прогностичну цінність соматотипу як інструменту стратифікації ризику розвитку генітального ендометріозу у дівчат юнацького віку, що створює передумови для впровадження персоналізованих підходів до профілактики та ранньої діагностики.

Розроблено прогностичну модель розвитку генітального ендометріозу на основі інтегральної оцінки клініко-анамнестичних, антропометричних і соматотипологічних показників, яка дозволяє здійснювати раннє виявлення осіб із високою ймовірністю виникнення захворювання.

Основні результати дослідження повною мірою відображені в наукових публікаціях здобувача та відповідають змісту дисертаційної роботи.

Наукова обґрунтованість отриманих результатів, наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації

Наукова обґрунтованість отриманих результатів дисертаційної роботи «Прогнозування та профілактика генітального ендометріозу у дівчат юнацького віку різних соматотипів» забезпечується чітко сформульованими метою та завданнями дослідження, застосуванням сучасних клінічних, антропометричних, соматотипологічних, лабораторних та статистичних методів дослідження, які відповідають поставленим завданням і є адекватними предмету дослідження.

Дослідження виконано на достатньому клінічному матеріалі із дотриманням принципів доказової медицини. Аналіз отриманих даних проведено із застосуванням сучасних методів математичної статистики, що забезпечило об'єктивність оцінки результатів, достовірність виявлених закономірностей та мінімізувало вплив випадкових чинників.

Достовірність результатів підтверджується репрезентативністю вибірки, використанням стандартизованих методик оцінки соматотипу, комплексним підходом до вивчення клініко-анамнестичних та морфофункціональних особливостей пацієнток, а також узгодженістю отриманих даних із сучасними науковими уявленнями про патогенез генітального ендометріозу.

Розроблені прогностичні критерії ґрунтуються на результатах власних досліджень автора, підтверджених статистично значущими показниками, що свідчить про їх наукову вірогідність та практичну цінність. Сформульовані висновки логічно випливають із отриманих результатів, повністю відповідають поставленій меті та завданням дослідження і є достатньо аргументованими.

Рівень виконання поставленого наукового завдання, оволодіння здобувачем методологією наукової діяльності

Дисертаційна робота характеризується логічною побудовою та відповідає поставленій меті - покращенню репродуктивного здоров'я дівчат юнацького віку шляхом оптимізації методів прогнозування та профілактики генітального

ендометріозу.

У межах проведеного дослідження автором послідовно реалізовано всі етапи наукового пошуку — від аналізу сучасного стану проблеми та формування наукової гіпотези до інтерпретації результатів, формулювання висновків і розробки практичних рекомендацій. Методологічна основа роботи характеризується системністю, послідовністю та відповідністю сучасним вимогам до проведення клінічних наукових досліджень.

Здобувач продемонструвала вміння проводити комплексний аналіз і узагальнення даних, що дозволило сформулювати логічні висновки та практично значущі рекомендації.

Таким чином, рівень виконання дослідження свідчить про належне володіння методологією наукової діяльності.

Теоретичне і практичне значення отриманих результатів дослідження

Отримані результати мають вагомe значення для сучасного акушерства та гінекології, оскільки спрямовані на оптимізацію підходів до прогнозування та профілактики генітального ендометріозу у дівчат юнацького віку різних соматотипів.

Теоретична цінність роботи полягає у поглибленні сучасних наукових уявлень про роль соматотипологічних особливостей організму у виникненні та розвитку генітального ендометріозу у дівчат юнацького віку. Отримані результати розширюють існуючі знання щодо впливу конституціональних чинників на формування гінекологічної патології та доповнюють наукові дані про механізми реалізації факторів ризику розвитку ендометріозу в юнацькому віці.

Практичне значення роботи полягає у розробці та науковому обґрунтуванні підходів до прогнозування ризику розвитку генітального ендометріозу у дівчат юнацького віку з урахуванням соматотипологічних особливостей. Запропоновані прогностичні критерії дозволяють формувати групи підвищеного ризику, проводити своєчасний моніторинг стану

репродуктивного здоров'я та здійснювати індивідуалізовані профілактичні заходи.

Дисертаційне дослідження виконано в рамках науково-дослідної теми кафедри акушерства і гінекології № 1 Вінницького національного медичного університету ім. М. І. Пирогова «Прогнозування та профілактика розвитку та функції жіночої репродуктивної системи в різні вікові періоди та корекція виявлених порушень», номер державної реєстрації 0116U005804, що свідчить про його відповідність актуальним напрямкам розвитку медичної науки.

Отримані дані розширюють сучасні уявлення про патогенез генітального ендометріозу у дівчат юнацького віку та можуть бути використані для подальшого вдосконалення персоналізованих підходів у клінічній практиці.

Рекомендації щодо подальшого використання результатів дисертації в практиці

Матеріали дисертаційного дослідження доцільно використовувати у навчальному процесі закладів вищої медичної освіти, під час підготовки лікарів-інтернів, магістрів, аспірантів, а також у системі безперервного професійного розвитку медичних працівників.

Розроблені прогностичні критерії можуть бути впроваджені у практику лікарів акушерів-гінекологів, дитячих гінекологів, педіатрів та сімейних лікарів з метою раннього виявлення дівчат груп підвищеного ризику розвитку генітального ендометріозу та проведення своєчасних профілактичних заходів.

Розроблену прогностичну модель рекомендовано використовувати для формування груп підвищеного ризику розвитку генітального ендометріозу з подальшим проведенням індивідуалізованих профілактичних та діагностичних заходів. Це дозволить підвищити ефективність профілактичної роботи, скоротити терміни встановлення діагнозу та зменшити ризик розвитку ускладнень захворювання у майбутньому.

Застосування отриманих результатів сприятиме оптимізації лікувально-профілактичних заходів та впровадженню персоналізованого підходу в акушерсько-гінекологічній практиці.

Дані про відсутність (наявність) порушень академічної доброчесності

За результатами аналізу дисертаційної роботи та наукових публікацій здобувача порушень принципів академічної доброчесності не встановлено.

Рукопис дисертації перевірено із використанням програмного забезпечення «StrikePlagiarism», при цьому рівень оригінальності становить 94,89 %. Виявлені текстові співпадіння зумовлені використанням загальнонавчальної наукової термінології, стандартних формулювань, а також власних публікацій автора, які оформлені з належними посиланнями на першоджерела. Ознак академічного плагіату, самоплагіату, фабрикації чи фальсифікації результатів не виявлено.

Отримані результати є власним науковим доробком здобувача, а їх апробація та публікація здійснені відповідно до чинних нормативних вимог.

Таким чином, дисертаційна робота відповідає принципам академічної доброчесності та етичним стандартам проведення наукових досліджень.

Висновок про відповідність дисертації встановленим вимогам

Вважаю, що дисертаційна робота Низової Ольги Анатоліївни на тему «Прогнозування та профілактика генітального ендометріозу у дівчат юнацького віку різних соматотипів», що подана на здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань 22 «Охорона здоров'я» за спеціальністю 222 «Медицина», є завершеним самостійним кваліфікаційним науковим дослідженням, у якому отримано нові науково обґрунтовані результати, що спрямовані на розв'язання актуальної проблеми сучасної гінекології – покращення репродуктивного здоров'я дівчат юнацького віку шляхом оптимізації методів прогнозування та профілактики генітального ендометріозу. За своєю актуальністю, методологічним підходом до вирішення поставлених задач, науковою новизною та практичним значенням отриманих результатів дисертаційна робота виконана на високому науково-методичному рівні. Отримані під час виконання дисертації результати мають вагомe значення для сучасної гінекології та підтверджуються документами, які засвідчують проведення таких досліджень.

Дисертаційна робота за рівнем наукової новизни, обґрунтованістю методичних підходів, обсягом проведених клінічних досліджень, достовірністю отриманих результатів, їх практичною спрямованістю, а також повнотою висвітлення у наукових публікаціях і апробацією на фахових науково-практичних заходах у повній мірі відповідає вимогам до дисертацій на здобуття ступеня доктора філософії, визначеним Порядком присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженому постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44 (зі змінами, внесеними згідно з постановами КМ України № 341 від 21 березня 2022 р., № 502 від 19 травня 2023 р. та № 507 від 3 травня 2024 р.), та оформлена відповідно до наказу МОН України № 40 від 12.01.2017 р. «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації».

Низова Ольга Анатоліївна заслуговує на присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 22 «Охорона здоров'я» за спеціальністю 222 «Медицина».

Офіційний рецензент

к.мед.н., доцент ЗВО кафедри

акушерства та гінекології №2

Вінницького національного медичного

університету ім. М.І. Пирогова

Олена ЛЬОВКІНА